آزمون فارسی ۳	به نام یگانه هستی بخش	
پایه دوازدهم ریاضی و تجربی (گروه ۴)	امتحانات نوبت اول – دی ماه ۹۹	
نام و نام خانوادگی :	نام دبیر : استاد محسنی	
وقت آزمون : ۶۰ دقیقه	تاریخ برگزاری : ۹۹/۱۰/۸	سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

۱ در نمونه‌های زیر، نوع وابستهٔ وابستهٔ مشخّص‌شده را بنویسید.

الف) برنامهٔ کدام سفر؟

ب) دوست بسیار مهربان

۲ در کدام عبارت، جمله‌ای بر اساس الگوی "نهاد + مفعول + مسند + فعل" ساخته شده است؟

الف) این‌گونه است که عشق جاودانی همواره معشوق را جوان می‌بیند.

ب) درست‌گویی عشق‌آباد کوچکی است و چنان‌که می‌گویند هم بر انگارهٔ عشق آبادش ساخته‌اند.

۳ در جدول زیر، درست یا نادرست بودن هریک از موارد داده‌شده را تعیین کنید.

الف	فعل "نیست"، در هر دو مصراع بیت زیر، اسنادی است. "سرّ من از نالهٔ من دور نیست لیک چشم و گوش را آن نور نیست"	درست	نادرست
ب	در بیت زیر واژهٔ "برگ و بار" مفعول است. "دیروز اگر سوخت ای دوست، غم برگ و بار من و تو امروز می‌آید از باغ، بوی بهار من و تو"	درست	نادرست
ج	در گروه اسمی "دوستِ بسیار مهربان"، واژهٔ "بسیار" صفتِ صفت است.	درست	نادرست

۴ باتوجّه‌به بیت‌های زیر، به پرسش‌های داده‌شده، پاسخ دهید.

"تو قلب فسردهٔ زمینی از درد ورم نموده یک‌چند

بفکن ز پی این اساسِ تزویر بگسل ز پی این نژاد و پیوند"

الف نوع کدام‌یک از ترکیب‌های "قلب فسرده" و "قلب زمین"، اضافی است؟

ب یک ترکیب وصفی در بیت دوم بیابید و بنویسید.

املای صحیح واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید و در جای خالی بنویسید.

۵ باآنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را (فراغتی - فراقتی) است که جمشید جم نداشت

۶ همّتم بدرقهٔ راه کن ای (تایر - طایر) قدس که دراز است ره مقصد و من نوسفرم

معنی هریک از واژه‌های مشخّص‌شده را بنویسید.

۷ تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته

۸ متن‌های زیر چه مفهوم مشترکی دارند؟

- "من نمازم را وقتی می‌خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدستهٔ سرو"
- "صحرایی که حتی درختش، غارش، کوهش و سنگریزه‌اش آیات وحی را بر لب دارد."

۹ هریک از بیت‌های ستون اول با کدام مفهوم در ستون دوم متناسب است؟ (یک مفهوم اضافی است)

	ستون اول (بیت‌ها)	ستون دوم (مفاهیم)
۱	از دست و زبان که برآید کز عهده شکرش به درآید	ناپایداری قدرت
۲	من که هرآنچه داشتم اول ره گذاشتم حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو	دشواری راه عشق
۳	خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد زاشک ویران کنش آن خانه که بیت‌الحزن است	بیگانه‌ستیزی
۴	کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند کی بود و کجا بود و کی‌اش نام نهادند	ازجان‌گذشتگی عاشق
		ناتوانی در سپاسگزاری از خداوند

آزمون فارسی ۳	به نام یگانه هستی بخش	
پایه دوازدهم ریاضی و تجربی (گروه ۴)	امتحانات نوبت اول – دی ماه ۹۹	
نام و نام خانوادگی :	نام دبیر : استاد محسنی	
وقت آزمون : ۶۰ دقیقه	تاریخ برگزاری : ۹۹/۱۰/۸	سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

معنی و مفهوم را به نثر روان بنویسید.

۱۰ عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده، روی ننماید.

۱۱ کدام‌یک از ابیات زیر، به سخن مشهور، "کلُّ شیءٍ یَرجِعُ اِلی أصلِهِ" اشاره دارد؟

الف) کز نیستان تا مرا ببریده‌اند در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند

ب) هرکسی کاو دور ماند از اصل خویش بازجوید روزگار وصل خویش

۱۲ مفهوم مشترک بیت‌های زیر را بنویسید.

الف) شو منفجر ای دل زمانه وان آتش خود نهفته میسند

ب) دلا خموشی چرا؟ چو خُم نجوشی چرا؟ برون شد از پرده راز، تو پرده پوشی چرا؟

۱۳ شاعر در بیت "گفت: دیناری بده پنهان و خود را وارهان گفت: کار شرع کار درهم و دینار نیست" به کدام پدیدهٔ اجتماعی اشاره کرده است؟

معنی هریک از موارد زیر را به نثر روان بنویسید.

۱۴ هر نفسی که فرومی‌رود ممدّ حیات است و چون برمی‌آید، مفرّح ذات

۱۵ هریک از آرایه‌های "تلمیح، مجاز و اسلوب معادله" در کدام بیت، دیده می‌شود؟

۱) از دست و زبان که برآید کز عهده شکرش به درآید

۲) عشق بر یک فرش بنشاند گدا و شاه را سیل، یکسان می‌کند پست و بلند راه را

۳) آتش ابراهیم را نبود زیان هرکه نمرودی است، گو می‌ترس از آن

۱۶ چرا واژهٔ "بیت‌الاحزان" در عبارت زیر مجاز نیست، دلیل خود را بنویسد.

"در بیت‌الاحزان درآمد و نالید؛ چنانچه هر پرنده بر بالای سر یعقوب بود، بنالید."

۱۷ در بیت: "ای مشتِ زمین بر آسمان شو بر وی بنواز ضربتی چند" واژگان مشخّص‌شده چه آرایه‌ای را پدید می‌آورند؟

۱۸ در هریک از سروده‌های ستون اول، کدام‌یک از آرایه‌های ستون دوم دیده می‌شود؟ (یک بیت در ستون اول اضافی است)

	ستون اول	ستون دوم
۱	محرم این هوش جز بی‌هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست	ایهام
۲	بر لب آن چاه / سایه‌ای را دید / او شغاد آن نابرادر بود / که درون چه نگه می‌کرد /	اسلوب معادله
۳	رخ شاه کاووس پرشرم دید سخن گفتنش با پسر نرم دید	حسن تعلیل
۴	جامه‌ای کاو نشود غرقه‌به‌خون بهر وطن بدر آنجامه که ننگ تن و کم از کفن است	حس‌آمیزی
۵	تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر چهر دلبند	

املای صحیح واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید.

۱۹ من کز وطن سفر نگزیدم به عمر خویش در عشق دیدن تو هواخواه (غربتم / قربتم)

۲۰ ای که در زنجیر زلفت جای چندین آشناست خوش فتاد آن خال مشکین بر رخ رنگین (قریب / غریب)

در عبارت زیر غلط‌های املایی را بیابید و شکل درست آن‌ها را بنویسید.

۲۱ "بعد از حکیم اصرار، همهٔ چشم‌ها به او بود که حوضهٔ حکمت را او گرم و چراغ علم و فلسفه و کلام را او که جانشین شایستهٔ وی بود، روشن نگاه دارد. امّا متأسّفانه میوه دادن درختی که جوانی را به پایش ریخته بود و در آن هنگام که بهار حیاط علمی و اجتماعی‌اش فرارسیده بود، ناگهان منغلب شد. "

۱ الف) صفتِ مضاف‌الیه
ب) قیدِ صفت

۲ الف) (عشق جاودانی: نهاد / معشوق: مفعول / جوان: مسند / می‌بیند: فعل)

۳ الف) نادرست
ب) درست
ج) نادرست

۴ الف "قلب زمین"

ب این اساس یا این نژاد یا این پیوند

پاسخ سؤالات ۵ تا ۶

۵ فراغت (ما "آرامشی" داریم که...)

۶ طایر ("طایر" به معنی "پرنده" است و با همین املا، مناسب بیت است)

پاسخ سؤال ۷

۷ بلند، بالیده

۸ همهٔ اجزای هستی در حال عبادت خدا هستند.

۹ ۱) ناتوانی در سپاسگزاری از خداوند
۲) ازجان‌گذشتگی عاشق
۳) بیگانه‌ستیزی
۴) ناپایداری قدرت

پاسخ سؤال ۱۰

۱۰ عشق در هرجایی پناه نمی‌گیرد (عشق در دل هرکسی جای نمی‌گیرد) و به چشم هرکسی نمایان نمی‌شود.

۱۱ گزینه ب

۱۲ توصیه به اعتراض یا ترک سکوت یا آشکار ساختن حرف درون

۱۳ رشوه‌خواری

پاسخ سؤال ۱۴

۱۴ هر نفسی که پایین می‌رود (دم) یاری‌کنندهٔ زندگی است؛ و هنگامی‌که بالا می‌آید (بازدم) شادی‌بخش وجود است.

۱۵ ۱) مجاز، (دست و زبان)
۲) اسلوب معادله
۳) تلمیح

۱۶ زیرا "بیت‌الاحزان" در این عبارت در معنی "حقیقی" (= معنی لغت نامه ای خود) خود به کار رفته و نیازی نیست آن را مجازی معنی کنیم. طبق برخی روایات، بیت‌الاحزان کلبه ای بوده که حضرت یعقوب در فراق حضرت یوسف به آنجا می رفته و می‌گریسته. در عبارت صورت سؤال، این واژه دقیقاً در همین معنی به کار رفته، پس مجاز نیست.

۱۷ مراعات النّظیر (شبکهٔ معنایی) (۰/۵)

۱۸ ۱) اسلوب معادله
۲) ایهام
۳) حس‌آمیزی
۴) حسن تعلیل

پاسخ سؤالات ۱۹ تا ۲۰

۱۹ غربتم

۲۰ غریب

پاسخ سؤال ۲۱

۲۱ اصرار ← اسرار / حوضه ← حوزه / حیاط ← حیات / منغلب ← منقلب